

“SPOLEČNĚ DÁL V EVROPĚ”

PROJEKT

PRO ŠKOLY V MOSTĚ A MEPPLU

2007 - 2008

NADACE SPOLEČENTSTVI MĚST MOSTĚ - MEPPLU

OBSAH

1	Smlouva pro Evropu 21. století	3
2	Smlouva v kostce	4
3	Otázky a odpovědi	7
4	Způsob ratifikace všech 27 zemi EU	18
5	Nizozemsko	26

1 Smlouva pro Evropu 21. století

Evropa se za posledních padesát let změnila a změnil se i svět.

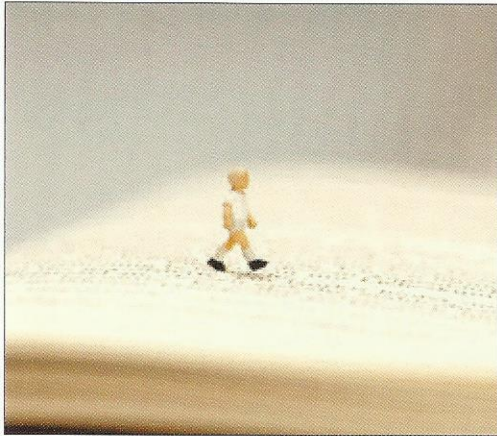
V dnešním globalizovaném a neustále se měnícím světě je třeba čelit novým výzvám. Evropa 21. století se musí vyrovnat s globalizací hospodářství, stárnutím obyvatelstva, změnou klimatu, zajištěním energie i s novými bezpečnostními hrozbami.

Členské státy na tyto nové problémy, jež neznají hranice, samy nestačí. K jejich řešení a k naplnění očekávání občanů je třeba kolektivní úsilí na evropské úrovni. Evropská unie se však musí modernizovat. Musí mít k dispozici účinné nástroje, jež budou přizpůsobené situaci po rozšíření z 15 na 27 členských států a umožní reagovat na rychlé změny současného světa. Pravidla fungování unie stanovená ve Smlouvách je proto třeba aktualizovat.

Právě to je cílem smlouvy, již vedoucí představitelé EU podepsali 13. prosince 2007 v Lisabonu. Prezidenti a premiéři členských států se dohodli na rozsahu a podmínkách budoucí činnosti unie, přičemž vzali v úvahu politický, hospodářský a společenský vývoj a očekávání občanů. Lisabonská smlouva reformuje evropské instituce a jejich pracovní postupy, posiluje demokratickou legitimitu EU a upevňuje její základní hodnoty.

Smlouva je výsledkem jednání mezi členskými státy v rámci tzv. mezivládní konference. Práce konference se účastnily též Evropská komise a Evropský parlament. Aby mohla smlouva vstoupit v platnost, musí ji ratifikovat všech 27 zemí EU. Způsob ratifikace si zvolí jednotlivé země v souladu se svým ústavním pořádkem.

Členské státy si stanovily za cíl ratifikovat smlouvu včas na to, aby mohla vstoupit v platnost 1. ledna 2009, tedy několik měsíců před volbami do Evropského parlamentu.

2 Smlouva v kostce

Podpisem Lisabonské smlouvy dne 13. prosince 2007 uzavřeli vedoucí představitelé EU několikaletý proces vyjednávání o institucionálních otázkách.

Lisabonská smlouva mění stávající zakládající smlouvy EU (tj. Smlouvu o EU a Smlouvu o založení ES), aniž by je nahrazovala. Poskytne Evropské unii odpovídající právní rámec a nástroje pro řešení budoucích výzev a naplnění očekávání občanů.

1 Demokratičtější a transparentnější Evropa: Lisabonská smlouva posiluje úlohu Evropského parlamentu i národních parlamentů, dává občanům více možností, jak vyjádřit svůj názor, a lépe vymezuje rozdělení pravomocí mezi EU a členské státy.

- Posílená úloha Evropského parlamentu: Evropský parlament, který je přímo volený občany EU, získá významné nové pravomoci ve vztahu k evropským právním předpisům, rozpočtu a mezinárodním smlouvám. Zejména rozšíření postupu spolurozhodování do nových oblastí zajistí rovnocenné postavení Evropského parlamentu vůči Radě, jež zastupuje členské státy, při schvalování většiny právních předpisů EU.
- Větší zapojení národních parlamentů: národní parlamenty se budou moci lépe zapojit do činnosti EU, a to zejména díky novému mechanismu sledování toho, zda unie přijímá opatření pouze tam, kde je činnost na evropské úrovni efektivnější z hlediska požadovaných výsledků (zásada subsidiarity). Spolu s rozšířením pravomocí Evropského parlamentu znamená tato změna posílení demokracie a legitimacy v rozhodovacích postupech EU.
- Silnější hlas pro občany: díky tzv. „občanské iniciativě“ bude moci jeden milion občanů z většího počtu členských států vyzvat Komisi k předložení určitých návrhů.
- Rozdělení pravomocí: díky přehlednému rozdělení pravomocí bude jasnější, co dělají členské státy a co EU.
- Vystoupení z EU: smlouva poprvé výslovně uznává možnost vystoupení z unie.

2 Efektivnější Evropa: Lisabonská smlouva zjednodušuje rozhodovací postupy a pravidla hlasování, racionalizuje a modernizuje instituce, aby byly přizpůsobené 27 členům, a zvyšuje akceschopnost EU v prioritních oblastech.

- Efektivní rozhodování: hlasování kvalifikovanou většinou v Radě bude rozšířeno do nových oblastí, čímž se rozhodování zrychlí a zefektivní. Od roku 2014 se bude kvalifikovaná většina počítat na základě dvojí většiny členských států a obyvatel, která je odrazem dvojí legitimacy EU. Dvojí většiny bude dosaženo, pokud souhlas s návrhem vysloví 55 % členských států, které představují nejméně 65 % obyvatel unie.
- Stabilnější a efektivnější institucionální rámec: smlouva vytváří funkci předsedy Evropské rady, který bude volen na dva a půl roku, zavádí přímou vazbu mezi volbou předsedy Komise a výsledky voleb do Evropského parlamentu, obsahuje nová ustanovení o složení Evropského parlamentu a o snížení počtu členů Komise a stanoví jasnější pravidla pro posílenou spolupráci a jasnější finanční ustanovení.
- Vyšší akceschopnost EU v zájmu kvality života občanů: smlouva zvyšuje akceschopnost EU v několika oblastech, jimž občané v současnosti přikládají velký význam. Jedná se zejména o boj proti terorismu a trestné činnosti a další otázky z oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Do určité míry se to týká i dalších oblastí, a to především energetické politiky, veřejného zdraví, civilní ochrany, změny klimatu, služeb obecného zájmu, výzkumu, vesmíru, územní soudržnosti, obchodní politiky, humanitární pomoci, sportu, cestovního ruchu a spolupráce správních orgánů.

3 Evropa práv a hodnot, zajišťující svobodu, solidaritu a bezpečnost: Lisabonská smlouva umožňuje účinnější prosazování hodnot EU, zakotvuje Listinu základních práv jako součást primárního evropského práva a poskytuje nové mechanismy pro zajištění solidarity a lepší ochrany občanů.

- Demokratické hodnoty: smlouva rozvádí a posiluje hodnoty a cíle, na nichž je EU založena. Tyto hodnoty by měly sloužit jako reference pro občany a ukazovat partnerům ve světě, co Evropa nabízí.
- Občanská práva a Listina základních práv: smlouva zachovává stávající práva a zavádí nová. Zejména zaručuje svobody a zásady zakotvené v Listině základních práv a činí Listinu právně závaznou. To se týká občanských, politických, hospodářských a sociálních práv.
- Svoboda občanů EU: smlouva zachovává a posiluje tzv. „čtyři svobody“ a politické, hospodářské a sociální svobody občanů.
- Solidarita mezi členskými státy: smlouva stanoví, že EU a její členské státy budou jednat společně v duchu solidarity, pokud by některý členský stát byl cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní nebo člověkem způsobené pohromy. Zdůrazněna je též solidarita v oblasti energetiky.

- Větší bezpečnost pro všechny: EU získá vyšší akceschopnost v oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, a bude tedy lépe vybavena pro boj proti trestné činnosti a terorismu. Cílem nových ustanovení týkajících se civilní ochrany, humanitární pomoci a veřejného zdraví je též posílení schopnosti EU reagovat na ohrožení bezpečnosti občanů.
- 4 Evropa jako globální aktér:** Lisabonská smlouva zajistí soudržnost jednotlivých složek evropské politiky vnějších vztahů při tvorbě a přijímání nových politik. EU tak získá ve vztazích se svými partnery ve světě jasný hlas a bude moci využít svůj hospodářský, humanitární, politický a diplomatický potenciál k prosazování evropských zájmů a hodnot ve světě, při současném respektování zahraničněpolitických zájmů jednotlivých členských států.
- Nová funkce vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který bude zároveň místopředsedou Komise, zajistí větší soudržnost, viditelnost a účinek vnější činnosti EU.
 - Nový Evropský útvar pro vnější činnost bude poskytovat podporu vysokému představiteli.
 - Právní subjektivita EU posílí vyjednávací pozici unie a zvýší efektivitu její činnosti na mezinárodní scéně a její viditelnost pro partnerské země a mezinárodní organizace.
 - Změny v evropské bezpečnostní a obranné politice se netýkají zvláštních pravidel rozhodování, avšak umožňují posílenou spolupráci menší skupiny členských států.

3 Otázky a odpovědi

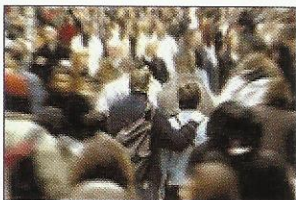

Proč Evropa potřebuje Lisabonskou smlouvu?

Chce-li Evropská unie plně využít svůj potenciál, musí se modernizovat a reformovat. EU má dnes 27 členských zemí, avšak funguje podle pravidel stanovených pro 15 členů. V posledním desetiletí Evropská unie hledá nejhodnější způsob, jak optimalizovat své nástroje a zvýšit svou akceschopnost.

Současně roste podpora společného postupu na úrovni EU v oblastech, které se dotýkají všech občanů, jako je například změna klimatu, energetická bezpečnost či mezinárodní terorismus. Potřeba modernizovat pravidla fungování EU logicky vyplývá z jejího rozšíření i ze změn její oblasti působnosti. Smlouva by měla EU umožnit čelit výzvám současného světa.

Tři základní důvody pro smlouvu jsou: zvýšení efektivity rozhodovacího procesu, posílení demokracie díky větší úloze Evropského parlamentu a národních parlamentů a zvýšení soudržnosti ve vnějších vztazích. To vše EU umožní lépe prosazovat zájmy svých občanů.

Co Lisabonská smlouva přinese občanům?

Účelem Lisabonské smlouvy je zvýšit akceschopnost EU díky větší soudržnosti ve vnějších vztazích, širšímu spektru vnitřních politik, vyšší efektivitě, pokud jde o dosahování konkrétních výsledků pro občany, a moderním institucím přizpůsobeným unii o 27 členech.

Smlouva dá Evropské unii silnější a jednotnější hlas ve světě díky funkci vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který bude zároveň místopředsedou Komise a bude mít na svou podporu nově zřízený útvar pro vnější činnost. Občanům, kteří cestují mimo EU, smlouva zajistí praktičtější diplomatickou a konzulární pomoc.

Lisabonská smlouva reaguje na obavy evropských občanů. Plně například odráží politickou vůli řešit vzájemně provázané problémy změny klimatu a energetické politiky. Poprvé v historii tak bude ve smlouvách EU zakotvena část o energetice, podle níž je cílem Evropské unie zajišťovat bezproblémové fungování trhu s energií a bezpečnost dodávek energie a

podporovat energetickou účinnost a úspory energie, jakož i rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie.

Smlouva vytváří nové možnosti například pro řešení přeshraničních otázek veřejného zdraví a civilní ochrany a pro podporu přeshraničních aktivit v oblasti sportu. Do středu svých priorit staví svobodu, spravedlnost a bezpečnost. Evropská unie bude lépe vybavena pro boj proti pašování lidí, podporu prevence trestné činnosti a boj proti terorismu prostřednictvím zmrazování finančních prostředků. Lisabonská smlouva též potvrzuje závazek EU vytvořit společnou přistěhovaleckou politiku. Smlouva dále obsahuje tzv. „doložku solidarity“, podle níž budou EU a její členské státy jednat společně v duchu solidarity, pokud by některý členský stát byl cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní nebo člověkem způsobené pohromy.

Tato nová ustanovení unii umožní účinněji provádět politiky zaměřené na podporu hospodářského růstu a konkurenceschopnosti, na zlepšování sociálních podmínek a zaměstnanosti, na zvyšování osobní i kolektivní bezpečnosti, na ochranu životního prostředí a zdraví, na podporu soudržnosti a solidarity mezi členskými státy a podporu vědeckotechnického pokroku a na zvyšování akceschopnosti na mezinárodní scéně.

Lisabonská smlouva rovněž vytváří stabilní institucionální systém, který umožní rozhodovat rychleji a transparentněji, s větší demokratickou kontrolou a s lepším zajištěním toho, že se rozhoduje na odpovídající úrovni. Občané budou mít jasnější představu o tom, kdo za co odpovídá a proč Evropská unie přijímá opatření.

Novinkou je ustanovení, podle kterého bude moci jeden milion občanů z několika členských států přímo vyzvat Komisi, aby přijala určitou iniciativu v oblasti působnosti EU.

Získají národní parlamenty větší slovo v evropských záležitostech?

Ano. Národní parlamenty jsou poprvé výslovně uznány jako součást demokratické struktury Evropské unie. Byly vytvořeny zvláštní mechanismy, jež by jim měly umožnit větší zapojení do rozhodovacího procesu na evropské úrovni.

Národní parlamenty budou zejména dohlížet na dodržování tzv. zásady subsidiarity. (Podle této zásady se rozhodnutí přijímají co nejbližše občanům a vždy se ověřuje, zda je činnost na úrovni EU opodstatněná ve srovnání s možnostmi na národní, regionální či místní úrovni). Budou mít pravomoc vyjádřit se k návrhům ještě před jejich podrobným projednáváním v Evropském parlamentu a v Radě ministrů.

Budou občané moci předkládat orgánům EU vlastní iniciativy?

Ano. Lisabonská smlouva zavádí tzv. evropskou občanskou iniciativu. Podle tohoto nového ustanovení na podporu participativní demokracie se nejméně jeden milion občanů pocházejících z podstatného počtu členských států může ujmout iniciativy a vyzvat Komisi, aby předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění těchto občanů nezbytné přijetí právního aktu EU pro účely provedení Smluv. Podrobnosti o fungování tohoto postupu stanoví zvláštní právní předpis.

Posiluje Lisabonská smlouva demokratičnost rozhodování?

Ano. Lisabonská smlouva zvyšuje počet oblastí, v nichž přímo volený Evropský parlament schvaluje právní předpisy EU společně s Radou ministrů členských států (tzv. postup spolurozhodování).

Smlouva posiluje demokratickou kontrolu v EU díky větší úloze Evropského parlamentu a národních parlamentů.

Přináší jasnější rozdělení pravomocí mezi unii a členské státy, což občanům umožní lépe pochopit, kdo za co odpovídá.

Jak funguje nový systém hlasování v Radě ministrů?

Standardním systémem hlasování v Radě ministrů bude tzv. hlasování kvalifikovanou většinou (QMV), jež bude založeno na zásadě dvojí většiny. Rozhodnutí Rady ministrů bude muset schválit alespoň 55 % členských států (v současné EU alespoň 15 z 27), které představují nejméně 65 % obyvatel EU. Aby malá skupina největších zemí nemohla bránit

přijetí rozhodnutí, musí blokační menšinu tvořit nejméně čtyři členské státy, jinak se bude kvalifikovaná většina považovat za dosaženou i přes nesplnění kritéria počtu obyvatel.

Podle dohody uzavřené v Evropské radě se bude nový systém uplatňovat od roku 2014. Až do roku 2017 bude moci kterýkoli členský stát požádat o uplatnění hlasování kvalifikovanou většinou ve stávající podobě stanovené Niceskou smlouvou.

Bude se více rozhodnutí přijímat kvalifikovanou většinou?

Ano. Lisabonská smlouva zavádí hlasování kvalifikovanou většinou v nových oblastech. Evropská unie velmi potřebuje efektivnější rozhodovací mechanismy, zejména v otázkách jako boj se změnou klimatu, energetická bezpečnost a humanitární pomoc v krizích po celém světě. Další změny se týkají například občanských iniciativ, diplomatické a konzulární ochrany a procedurálních otázek. Jednomyslnost bude zachována zejména v oblasti daní, zahraniční politiky, obrany a sociálního zabezpečení.

Jaké hlavní institucionální změny smlouva přináší?

Počet komisařů se od roku 2014 sníží, což zajistí větší efektivitu práce Komise. Namísto jednoho komisaře z každé země bude počet komisařů odpovídat dvěma třetinám počtu členských států. Komisaři budou vybíráni na pětileté funkční období na základě systému rovné rotace mezi členskými státy. Znamená to, že každá země bude mít svého komisaře ve dvou Komisích ze tří.

Počet poslanců Evropského parlamentu nepřekročí 751. Maximální počet poslanců z jedné země byl stanoven na 96 a minimální na 6.

Zavádí se nová stálá funkce – předseda Evropské rady, který bude volen Evropskou radou na dobu dva a půl roku. Tím bude lépe zajištěna kontinuita a stabilita činnosti Evropské rady.

Další novou funkcí je vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Vysoký představitel bude též místopředsedou Komise a bude předsedat Radě pro vnější vztahy. Posílí se tak soudržnost ve vnějších vztazích a EU získá ve světě silnější hlas.

Jak Listina základních práv posílí práva občanů EU?

Lisabonská smlouva odkazuje na Listinu základních práv jako na katalog práv, jichž by podle EU měli požívat všichni její občané ve vztahu k evropským institucím a právním předpisům. Šest hlav Listiny se týká těchto oblastí: práva související s důstojností, svobody, rovnost, solidarita, občanská práva a spravedlnost. Tato práva jsou z převážné části obsažena v dalších mezinárodních dokumentech, například v Evropské úmluvě o lidských právech, a nyní získávají právní zakotvení v rámci EU.

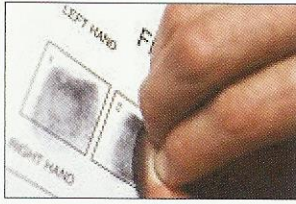
Orgány EU musí ctít práva jmenovaná v Listině. Totéž platí pro členské státy, když provádějí evropské právo ve svých právních řádech. Řádné uplatňování Listiny bude zajišťovat Soudní dvůr. Listina nijak nemění pravomoci unie, ale posiluje práva a svobody občanů.

Neoslabuje Lisabonská smlouva úroveň ochrany životního prostředí v EU? A co změna klimatu?

V žádném případě neoslabuje. Podle Lisabonské smlouvy je jedním z cílů EU udržitelný rozvoj Evropy založený zejména na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Třebaže myšlenka udržitelného rozvoje je obsažena již ve stávajících smlouvách, Lisabonská smlouva tento cíl posiluje a lépe definuje. Udržitelný rozvoj je též uznán za jeden ze základních cílů EU ve vztazích se zbytkem světa.

Životní prostředí je jednou z oblastí, v nichž unie sdílí pravomoc s členskými státy. Veškerá činnost EU v této oblasti musí přispívat k plnění konkrétních cílů, jimiž je ochrana životního prostředí a zvyšování jeho kvality, ochrana veřejného zdraví, podpora racionálního využívání přírodních zdrojů a podpora opatření na mezinárodní úrovni s cílem řešit regionální a světové problémy v oblasti životního prostředí.

K jakým změnám dojde v oblasti spravedlnosti a vnitra?

V oblasti spravedlnosti, svobody a bezpečnosti usnadní Lisabonská smlouva činnost na evropské úrovni díky použití metody Společenství v převážné většině záležitostí, tj. hlasování kvalifikovanou většinou na základě návrhů Komise, posílená úloha Evropského parlamentu, větší demokratická kontrola ze strany národních parlamentů a možnost přezkumu ze strany Soudního dvora. Zvláštní režim bude platit pro Dánsko, Irsko a Spojené království.

Posílí Lisabonská smlouva hlas Evropy ve světě?

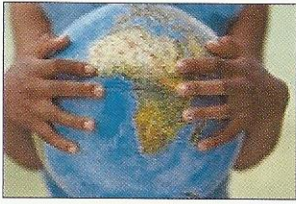
Ano, to by měl být jeden z hlavních přínosů smlouvy. Lisabonská smlouva stanoví společné zásady a cíle činnosti EU na mezinárodní scéně, jimiž jsou: demokracie, právní stát, univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a základních svobod, úcta k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity.

Většina ustanovení stávajících smluv, která se týkají vnějších vztahů, je seskupena do jediné hlavy Lisabonské smlouvy. To zvýší jejich srozumitelnost a podpoří soudržnost činnosti unie.

Stávající funkce vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP) bude sloučena s funkcí komisaře pro vnější vztahy. Tento nový „vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku“ tak bude působit zároveň v Radě i v Komisi, jejímž bude též místopředsedou. Posílí se tak soudržnost zahraničního působení EU, unie získá ve světě silnější hlas a bude moci aktivně prosazovat „společný evropský zájem“.

Vysokému představiteli / místopředsedovi Komise bude nápomocen Evropský útvar pro vnější činnost (EEAS), který se bude skládat ze zaměstnanců Rady, Komise a diplomatických služeb členských států.

Lisabonská smlouva rovněž zavádí konkrétní právní základ pro humanitární pomoc. Toto ustanovení zdůrazňuje uplatňování zásad mezinárodního práva a zásad nestrannosti, neutrality a nepřipustnosti diskriminace. Předpokládá též zřízení Evropského dobrovolnického sboru humanitární pomoci.

Co přinese nová smlouva Africe a zemím, jež potřebují rozvojovou či humanitární pomoc?

Lisabonská smlouva nově zavádí konkrétní právní základ pro humanitární pomoc. Toto ustanovení zdůrazňuje specifický charakter této politiky a vyžaduje uplatňování zásad mezinárodního humanitárního práva, zejména zásad nestrannosti a nepřipustnosti diskriminace.

Lisabonská smlouva jasně uvádí, že hlavním cílem politiky rozvojové spolupráce EU je zmírnění a vymýcení chudoby. Tento cíl musí být zohledněn ve všech politikách s pravděpodobným dopadem na rozvojové země. Toto ustanovení též znamená, že rozvojová politika je sama o sobě plnohodnotnou politikou, a nikoliv jen přívažkem společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

V případě naléhavé potřeby finanční pomoci bude Rada rozhodovat kvalifikovanou většinou na základě návrhu Komise, což by mělo umožnit rychlejší poskytování pomoci.

Lisabonská smlouva řadí rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc mezi oblasti se sdílenou pravomocí, která však působí paralelně – to znamená, že EU provádí samostatnou politiku, jež ovšem nebrání členským státům ve výkonu jejich pravomocí ani není jen doplňkem politiky členských států.

Oslabuje smlouva nezávislost zahraniční politiky členských států?

Ne. Evropská unie má jednat, pouze pokud je třeba zajistit jednotný postup na mezinárodní scéně. Řadu otázek zahraniční politiky je nejlepší řešit společným postupem členských států EU.

Funkce vysokého představitele nevytváří nové pravomoci, nýbrž zefektivňuje činnost EU na mezinárodní scéně tím, že zabraňuje zdvojování úsilí a nedorozuměním. Vysoký představitel bude jednat v zahraničněpolitických záležitostech na základě rozhodnutí přijatých jednomyslně všemi členskými státy. Nebude nahrazovat, nýbrž doplňovat zahraničněpolitické a diplomatické aktivity členských států.

Vytváří Lisabonská smlouva evropskou armádu?

Ne. Vojenské síly zůstávají pod kontrolou členských států. Podle smlouvy mohou členské státy dát EU k dispozici civilní a vojenské prostředky k provádění operací v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky. Každý členský stát má však právo tyto operace zamítnout a veškeré příspěvky k těmto operacím budou vždy dobrovolné.

Skupiny zainteresovaných členských států disponujících potřebnými prostředky budou moci podnikat operace v oblasti odzbrojování, humanitární a záchranné mise, poradní mise ve vojenské oblasti a mise pro udržení míru. Žádný stát však nebude moci být k účasti na takovýchto operacích nucen.

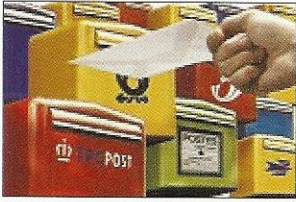
Neoslabuje Lisabonská smlouva úroveň sociální ochrany v EU?

V žádném případě. Lisabonská smlouva umožňuje EU zachovat a dále rozvíjet sociální ochranu, přičemž zároveň plně respektuje pravomoci členských států.

Mezi cíle Evropské unie figurují vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství, plná zaměstnanost a společenský pokrok. V pravomoci unie je koordinace hospodářských politik a politik zaměstnanosti členských států, což umožňuje i případnou koordinaci sociálních politik.

Lisabonská smlouva obsahuje ustanovení, podle kterého se při vymezení a provádění všech politik musí přihlížet k sociálním otázkám (podpora vysoké úrovně zaměstnanosti, přiměřená sociální ochrana, boj proti sociálnímu vyloučení atd.).

Smlouva zároveň uznává základní práva díky právně závaznému odkazu na Listinu základních práv. Listina obsahuje část věnovanou solidaritě, kde jsou vyjmenována práva a zásady, které se přímo týkají sociální oblasti. Jedná se například o právo pracovníků na informování a na projednávání v podniku, právo na kolektivní vyjednávání a akce, právo na přístup k bezplatným službám zaměstnanosti, právo na ochranu v případě neoprávněného propuštění, právo na přístup k sociálnímu zabezpečení a sociální pomoci atd.

Ohrožuje Lisabonská smlouva veřejné služby?

Ne. Smlouva uznává veřejné služby jako nepostradatelný nástroj sociální a regionální soudržnosti. Je k ní připojen zvláštní protokol obsahující hlavní zásady činnosti na podporu služeb obecného zájmu.

Jak je uvedeno v Listině, EU uznává a respektuje přístup ke službám obecného hospodářského zájmu tak, jak je stanoven vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi, s cílem podporovat sociální a územní soudržnost unie.

Lisabonská smlouva hovoří o službách obecného hospodářského zájmu jako o službách, „jimiž všichni v Unii přičítají určitou hodnotu“ a vyzdvihuje jejich význam pro podporu sociální a územní soudržnosti.

Vzhledem k významu, jaký je těmto službám přisuzován, požaduje Lisabonská smlouva po EU a členských státech, aby zajistily takové podmínky pro jejich fungování, a to zejména hospodářské a finanční podmínky, které umožní naplnění jejich úkolů.

Povede Lisabonská smlouva k dalšímu přesunu rozhodovacích pravomocí do Bruselu?

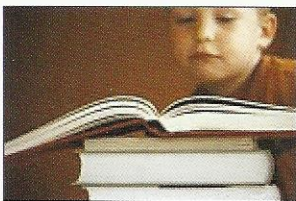
Nikoliv. Smlouva bude základem pro decentralizovanější a transparentnější provádění politik EU a pomůže zajistit, aby se rozhodnutí přijímala co nejdříve občanům. Zapojuje místní a regionální dimenzi do právního rámce EU a stanoví, že unie musí ctít národní identitu členských států, která spočívá v jejich základních politických a ústavních systémech, včetně místní a regionální samosprávy. Smlouva pouze lépe rozděluje pravomoci mezi unii a členské státy a jasně říká, kdo za co odpovídá. V budoucnu by tak mělo být méně „šedých zón“, jež jsou zdrojem nejistoty a nedorozumění.

Vytváří Lisabonská smlouva evropský „superstát“?

Ne. Lisabonská smlouva je mezinárodní smlouva, kterou mezi sebou uzavírají (a kterou též musí ratifikovat) svrchované členské státy, jež se dohodly sdílet část své svrchovanosti v rámci nadnárodní spolupráce. Uvádí, že unie odráží vůli členských států a jejich občanů a že její pravomoci vycházejí z členských států.

Smlouva nemění základní povahu EU, avšak zavádí významné institucionální změny, které unii posílí a zefektivní její fungování. Ovšem nikoli na úkor členských států. Právě naopak – EU doplňuje činnost členských států tam, kde nemohou dosáhnout svých cílů samy.

Proč není smlouva čitelnější?

Změny zakládajících smluv EU se vždy prováděly prostřednictvím pozměňujících smluv, které obsahují pouze změněná ustanovení. Tak tomu bylo v případě Jednotného evropského aktu i Maastrichtské, Amsterodamské a Niceské smlouvy. Lisabonská smlouva používá tutéž metodu. Dvě hlavní smlouvy EU se budou nově jmenovat „Smlouva o Evropské unii“ a „Smlouva o fungování Evropské unie“. Obě smlouvy budou na stejné úrovni.

Jejich konsolidované znění bude zveřejněno po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost.

Jak a kdy vstoupí Lisabonská smlouva v platnost?

Smlouva vstoupí v platnost, pouze pokud ji ratifikuje všech 27 členských států. Každý stát se může v souladu se svým ústavním pořádkem rozhodnout, zda bude smlouvu ratifikovat referendem či v parlamentu. Cílem je ratifikovat smlouvu včas na to, aby mohla vstoupit

v platnost do začátku roku 2009 a aby se tak její ustanovení již mohla uplatnit na volby do Evropského parlamentu v červnu 2009.

Dokud všechny členské státy ratifikační proces nedokončí, bude EU nadále fungovat podle Niceské smlouvy, jež vstoupila v platnost v roce 2003.

4 Způsob ratifikace všech 27 zemi EU

Lisabonskou smlouvu oficiálně podepsaly hlavy členských států 13. prosince. Nyní ji ještě musí každý členský stát ratifikovat, aby vstoupila v platnost. Postup ratifikace se v jednotlivých zemích liší podle ústavního systému.

Belgie

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Bulharsko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Česká republika

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Dánsko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Probíhá

Estonsko

Způsob ratifikace:
Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:
Probíhá

Finsko

Způsob ratifikace:
Hlasování v parlamentu

Francie

Způsob ratifikace:
Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:
Probíhá

Irsko

Způsob ratifikace:
Referendum

Itálie

Způsob ratifikace:
Hlasování v parlamentu

Kypr

Způsob ratifikace:
Hlasování v parlamentu

Litva

Způsob ratifikace:
Hlasování v parlamentu

Lotyšsko

Způsob ratifikace:
Hlasování v parlamentu

Lucembursko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Probíhá

Maďarsko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Schváleno dne : 17/12/2007

Malta

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Schváleno dne : 29/01/2008

Německo

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Probíhá

Nizozemsko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Polsko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Portugalsko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Rakousko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Probíhá

Řecko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Rumunsko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Schváleno dne : 04/02/2008

Slovenská republika

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Probíhá

Slovensko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Schváleno dne : 29/01/2008

Španělsko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Spojené království

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

Stav ratifikace:

Probíhá

Švédsko

Způsob ratifikace:

Hlasování v parlamentu

- Země, kde byla smlouva schválena
- Země, kde ratifikace stále probíhá

5 Nizozemsko

Rok vstupu do EU:	zakládající člen
Politický systém:	konstituční monarchie
Hlavní město:	Amsterdam
Rozloha:	41 864 km ²
Počet obyvatel:	16,2 milionu
Měna:	euro

● Meppel

Nizozemsko, jak již samotný název naznačuje, je nížinatá země, jejíž třetina se nachází pod úrovní hladiny moře. Mnoho oblastí chrání před povodněmi hráze a vlnolamy. Značná část území byla získána z moře, nejnovějším příkladem je polder Flevoland.

Nizozemský parlament (neboli *Staten Generaal*) tvoří dvě komory. První komora s 75 členy je volena nepřímo a má omezené pravomoci. Druhá neboli dolní komora je volena přímo a zajišťuje dohled nad činností vlády. Členové obou komor jsou voleni na čtyřleté období. Vzhledem k rovnováze nizozemských politických stran jsou všechny vlády koaliční.

K odvětvím průmyslové činnosti patří převážně potravinářství, chemický průmysl, rafinace ropy a výroba elektronických strojů. Země má rovněž dynamické zemědělství. Přístav v Rotterdamu je nejfrekventovanější v Evropě a zajišťuje služby pro rozsáhlé území zasahující i do Německa a střední Evropy.

Nizozemskou historii obohatila řada velkých malířů. Sedmnácté století bylo věkem holandských mistrů, jako byli Rembrandt van Rijn, Johannes Vermeer a Jan Steen. Devatenácté a dvacáté století bylo neméně pozoruhodné díky špičkovým umělcům jako byli Vincent van Gogh a Piet Mondriaan.

Ke známým nizozemským specialitám patří syrový sled, uzený úhoř a hrachová polévka, avšak nelze opomenout ani holandské sýry jako Edam nebo Gouda.